

„Čím víc mladých zdravých lidí se nám podaří zaregistrovat, tím větší šanci dostanou všichni pacienti“

Darování krevetvorných buněk pomocí separátoru.

Rozhovor s MUDr. Pavlem Jindrou, vedoucím lékařem Českého národního registru dárců dřeně a primářem hematologicko-onkologického oddělení FN Plzeň, o tom, proč je potřeba národní registr dárců kostní dřeně stále rozšiřovat.

Pane primáři, proč se vůbec zapsat do Českého národního registru dárců dřeně?

Každoročně onemocní v naší zemi stovky lidí včetně malých dětí leukémií, zhoubnými nádory, či těžkými útlumy krevetvorby a dalšími vážnými nemocemi, které jsou léčitelné pouze transplantací kostní dřeně. Bohužel v rámci rodiny najdeme dárce jen asi pro čtvrtinu z nich, všichni ostatní jsou odkázáni na dobrovolného dárce zapsaného v některém z 80 registrů po celém světě. To, že pacientovi nejčastěji daruje krevetvorné buňky rodič si sourozenec, je jen mýtus. Čím více mladých zdravých a především ochotných lidí se nám podaří zaregistrovat k nám, tím větší šanci dostanou všichni pacienti.

Tím, že se registruji se tedy automaticky dárce nestanu?

Přesně tak, registrace k nám je vlastně takový morální závazek, že kdyby někde na světě onemocněl člověk se stejnými či velmi podobnými transplantačními znaky, jsem tu pro něj a jsem ochoten darovat nezištně kousek sebe. Šance, že ke shodě mezi pacientem a dobrovolníkem dojde, je malá (reálně daruje cca 1 % ze všech zapsaných), ale jak už jsem řekl, čím více lidí v databázi budeme mít, tím zvýšíme pravděpodobnost, že najdeme opravdu pro každého.

Zatím se tedy pro každého pacienta dárce najít nepodaří?

Bohužel ne, zhruba pro každého čtvrtého pacienta dárce nenalezneme nebo ho nalezneme příliš pozdě a nemoc je rychlejší. Změnit to můžeme jediné tak, že budeme neustále rozšiřovat databázi dobrovolníků. Na světě je 80 registrů, všechny spolupracují, databázi dobrovolníků sdílí. Zapsaný Čech tedy může darovat jak v rámci České republiky, EU, tak i do zamoří. Není to nic neobvyklého a bez úzké spolupráce všech registrů na světě by naše práce téměř nebyla možná.

Jak se k vám mohou přidat?

Zapsat se můžete na některém z našich 60 registračních center po republice nebo na náboru v terénu, vše najdete na registr.kostnidren.cz. Celý proces zabere asi deset minut, stačí vyplnit dotazník a setřít si speciální štětičkou dutinu ústní nebo darovat 2 mililitry krve. My už si z toho v laboratoři zjistíme vaše transplantační znaky a zaneseme vás do databáze.

Jaké jsou metody darování kostní dřeně?

Dárci mohou být odebrány krevetvorné buňky dvojitým způsobem. Buď klasickým odsátím jehlou z kosti pánevní, to se dělá samozřejmě pod narkózou. Novější metodou je pak separace těchto buněk přímo z krve, což

je velmi podobné jako darování plazmy. Připojíme vás na přístroj zvaný separátor, z jedné ruky vám krev bereme, v separátoru si odebereme krevetvorné buňky a do druhé ruky vám krev zase vrátíme. Tento druhý způsob je bez narkózy, ale zase vyžaduje několikadenní stimulaci krevetvorných buněk pomocí podkožních injekcí s tzv. růstovým faktorem.

Bolí to? Respektive, jak darování kostní dřeně popisují sami dobrovolníci?

Řeknu vám to tak, jak slyším od našich dárců v nemocnici. Po odběru z kostí pánevní popisují dárci, že je bolí místo vpichu stejně, jako kdyby dosedli na led nebo je někdo nakopl. Nejde o žádnou ostrou bolest, spíše pocit jako po nárazu. U té separace nemluví o bolesti, to je spíše zdoluhavé a pro někoho to může být nepříjemné. Dárce musí vydržet 3-4 hodiny na separátoru, nepoškrábe se na nose, nedojde si na záchod. Navíc před separací si musí denně aplikovat injekci růstového faktoru. O všechny naše dárce se ale stará moc milý tým našich sestřiček, které se snaží samotný proces darování co nejvíce zpříjemnit.

Jak si stojí náš národní registr v porovnání se světem?

Musím nás pochválit, patříme stabilně mezi neefektivnější registry na světě. Samozřejmě ale máme do budoucna nemalé cíle. Velkou inspirací je pro nás z evropských zemí Německo, s tamním registrem také velmi úzce spolupracujeme. V Německu je totiž na počet obyvatel zaregistrován každý zhruba devátý člověk, u nás je to každý osmdesátý. Kam se posouvá tedy stále máme. ●

Počet dárců v ČNRDD:

131 702

stav ke dni 31. 10. 2024

Přidejte se k nám na
www.registr.kostnidren.cz

